

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-175/14-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní umělecká škola Heřmanův Městec, okres Chrudim
Sídlo	Jarkovského 47, 538 03 Heřmanův Městec
E-mail právnické osoby	rihazushm@seznam.cz
IČO	69 170 207
Identifikátor	600 090 787
Právní forma	příspěvková organizace
Zastoupená	Ing. Václavem Říhou, ředitelem školy
Zřizovatel	Město Heřmanův Městec
Místo inspekční činnosti	Jarkovského 47, 538 03 Heřmanův Městec Internátní 365, 538 43 Třemošnice Chrudimská 57, 538 04 Prachovice
Termín inspekční činnosti	3., 5. a 7. březen 2014

Inspekční činnost v Základní umělecké škole Heřmanův Městec, okres Chrudim (dále „škola“) byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

- Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zjišťování a hodnocení naplnění platných učebních dokumentů a školního vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (dále ŠVP ZUV) a jeho souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání (dále RVP ZUV) vykonané podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Škola vykonává činnost základní umělecké školy v hudebním, výtvarném a tanečním oboru. Její kapacita je 410 žáků, navýšena byla k 1. září 2012 z důvodu vzrůstajícího zájmu rodičů. Vzdělávání poskytuje v přípravném, I. a II. stupni základního studia, pro zájemce zajišťuje studium pro dospělé. Hlavní budova v Heřmanově Městci poskytuje zázemí všem vyučovaným oborům a ředitelství školy. Dalších pět pracovišť sídlí v okolních obcích (Bojanově, Prachovicích, Ronově nad Doubravou, Seči a Třemošnici). Učebny jsou umístěny převážně v budovách základních škol a vyučovány jsou zde předměty, které korespondují s prostorovými možnostmi a zájmem rodičů.

Každoročně je škola zcela naplněna, v letošním školním roce počet přihlášených dětí převýšil její možnosti, proto nebylo 28 uchazečů ke vzdělávání přijato. Ke dni inspekční činnosti školu navštěvovalo v hudebním oboru 224 (jeden z nich v rámci studia pro dospělé), ve výtvarném 94 a v tanečním 81 žáků.

Hodnocení podmínek k realizaci vzdělávacích programů

Škola vytváří podmínky pro rovný přístup žáků ke vzdělání v souladu s platnými právními předpisy. Pro posouzení předpokladů uchazečů o umělecké vzdělávání v jednotlivých oborech využívá vlastní kritéria. O přijímacím řízení informuje způsobem dostupným široké veřejnosti (prostřednictvím webových stránek, městského zpravodaje, formou plakátů také v okolních obcích). V rámci vzájemné spolupráce pořádá koncerty pro školy, což rozšiřuje povědomí dětí, žáků i rodičů o její činnosti a zvyšuje zájem o přijetí.

Základní umělecké vzdělávání je v přípravném studiu, v 1. a 2. ročnících I. a II. stupně realizováno podle ŠVP ZUV *Co Čech, to muzikant*, dále probíhá podle platných učebních osnov pro základní umělecké školy. Realizovaný ŠVP ZUV je svébytný a originální dokument, který zohledňuje vnější prostředí, možnosti a konkrétní podmínky školy. Vypovídá o její koncepci a cílech vzdělávání zaměřených na podporu utváření a rozvoje kompetencí daných RVP ZUV. Jeho zpracování je odrazem týmové práce pedagogického sboru i jeho snahy o kvalitu dokumentu a využitelnosti ve vzdělávacím procesu. Přestože je vzdělávací obsah velmi dobrým východiskem pro rozpracování konkrétních záměrů, v jejich plánování se systematické zohlednění individuálních dispozic a vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků objevuje jen ojediněle. Také hodnotící procesy přinášejí potřebné informace pouze z některých oblastí (materiálních a personálních podmínek, dílčích výsledků vzdělávání), neboť u dalších dosud nejsou vytvořeny potřebné nástroje.

Ředitel školy byl do funkce jmenován v roce 2000 a splňuje předpoklady pro její výkon. Absolvoval funkční studium, své znalosti v oblasti řízení si průběžně rozšiřuje cíleným dalším vzděláváním. Vnitřními normami vymezil kompetence jednotlivým pracovníkům, plnění povinností pedagogů ve vztahu k vzdělávacímu procesu ošetřil řadou dalších pokynů. Část úkolů delegoval na svého zástupce a míru přímé pedagogické činnosti mu v souladu s právními předpisy snížil na 12 hodin. Jeho pomoc se účinně promítá do zabezpečení provozu a zajištění administrativních záležitostí školy. Mezi jeho povinnosti patří také řízení vzdělávacího procesu, dílčí kontrolu této oblasti však provádí ředitel školy (vedení třídních dokumentů, záznamů o rozvoji dispozic žáků). Kvalita výuky ale není hodnocena ani jedním z nich.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s právními předpisy, v průběhu inspekční činnosti byla doplněna školní matrika o část chybějících údajů o průběhu vzdělávání. Ředitel školy také konkretizoval školní řád (v oblasti povinností zákonných zástupců

žáků), doplnil v něm podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků včetně prevence před sociálně patologickými jevy. O vydání a obsahu dokumentu informoval zákonné zástupce žáků. Chybné naplňování učebního plánu bylo zjištěno u žákyně vzdělávané podle ŠVP ZUV, jejíž výuka neodpovídala stanovenému počtu vyučovacích hodin. Po dohodě s rodiči škola přijala vhodné opatření k nápravě.

Vzdělávací proces zabezpečuje 18 pedagogických pracovníků (celkem 13,74 úvazků) s dlouholetými zkušenostmi, kratší dobou praxe i začínajících. Převážná většina z nich ve škole pracuje na zkrácený úvazek nebo dohodu. Tři učitelé jsou nekvalifikovaní, jednomu z nich byla odbornost uznána na základě prokázané aktivní umělecké činnosti. Dalším dvěma chybí odborná či pedagogická způsobilost. Jeden z vyučujících je začínající, jeho uvádění je pouze formální. Ředitel školy dlouhodobě usiluje o stabilizaci pedagogického sboru, ve kterém podle jeho sdělení dochází k častým obměnám, což se promítá ve výsledcích vzdělávání. Vyučující se aktivně zapojují do organizace kulturních akcí pro veřejnost, škola využívá také jejich profesní zaměření k obohacení vzdělávací nabídky a vzájemné spolupráci (např. aktivní hudební praxe, znalosti v oblasti informačních technologií). Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků vytváří škola vhodné podmínky, ne všichni je však využívají. Část učitelů se pravidelně účastní oborově zaměřených seminářů, jejichž náplní je i využití moderních pedagogických přístupů. Ke zkvalitnění a sjednocení metodických postupů (např. hry na kytaru) škola zorganizovala řadu odborných setkání. Oficiální jednání pedagogické rady probíhají jednou ročně a slouží k řešení organizačních záležitostí. Ředitel školy kladně hodnotí pravidelná setkávání, kterých se podle jeho sdělení účastní všichni pedagogové školy. Jejich přínosem je především osobní kontakt a probíhající pedagogická diskuse.

Hlavní pracoviště školy je postupně modernizováno. Na dobrých materiálních podmínkách se podílí zřizovatel, který přispívá na provoz a podle svých možností napomáhá se zhodnocením budovy. Nejvýraznějším počinem v uplynulém období bylo její zateplení spojené s výměnou oken a novou omítkou, rekonstrukcí prošlo také sociální zázemí. Všechny třídy byly vybaveny moderními informačními prostředky, místnosti sloužící kolektivním předmětům také dataprojektory. Výrazně se obměnilo vybavení učebny hudební nauky, celkové změny prostředí se dočkal výtvarný obor. Vybudován byl sklad hudebních nástrojů, jejichž obnově a údržbě škola věnuje patřičnou pozornost. Průběžně je také doplňováno vybavení pro další obory, notový materiál a didaktické pomůcky. Přestože má škola pro realizaci uměleckého vzdělávání dobré materiální podmínky, jen minimálně využívá společné prostory a prostředí tříd k přirozené kultivaci kulturního a estetického cítění žáků. Chybí využití prací výtvarného oboru, odpovídající zázemí pro žáky i jejich zákonné zástupce. Zkvalitňování prostředí pro výuku na odloučených pracovištích probíhá ve spolupráci s příslušnými obcemi, které projevují aktivní zájem o umělecké vzdělávání. V Třemošnici prošel např. obnovou taneční sál, sociální zázemí či vybavení učebny hudební nauky, výrazně se zapojila i Obec Ronov nad Doubravou a Obec Prachovice. Bezpečnost žáků se škole daří zajišťovat, dokladem účinnosti přijatých opatření je nízký počet poranění za uplynulé období. Prevence úrazů je zřejmá ze zápisů v třídních knihách, žáci jsou přiměřenou formou seznamováni s ochranou zdraví a možným nebezpečím.

ŠVP ZUV je velmi dobrým předpokladem pro realizaci uměleckého vzdělávání. Škola má dobré materiální podmínky, ve spolupráci se zřizovatelem a okolními obcemi se jí daří uskutečňovat postupné kroky k jejich zlepšení. Oblast materiálního rozvoje a zajištění stabilního pedagogického sboru je pro vedení školy prioritou. Chybí však důraz na kvalitu vzdělávacího procesu s využitím moderních přístupů, individualizace a evaluačních procesů.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Organizace vzdělávání umožňuje propojení individuálních, skupinových i kolektivních forem výuky, využívá mezipředmětových vazeb i přirozených oborových souvislostí. Možnosti hudebního oboru jsou dílčím způsobem omezeny menší pestrostí nástrojových skupin, což se promítá i do složení souborů, velmi úzce je zaměřena i oblast tance.

Pedagogický styl byl napříč obory vstřícný a podporující, komunikace pedagogů s žáky navozovala příznivé psychosociální klima a partnerskou pracovní atmosféru. Osobní přístup umožňoval vytvoření těsnějšího pouta na základě důvěry a vzájemné úcty.

Prostřednictvím vhodné metodiky, nenásilně zařazeného procvičování a opakování ve spojení s častým střídáním činností se při hře na nástroj v některých hodinách dařilo pozitivně žáky motivovat a získávat jejich zájem. Velká pozornost byla věnována výuce transpozice a elementárnímu doprovodu pomocí základních harmonických funkcí. Názorná ukázka byla většinou nedílnou součástí vyučování, což umožňovalo pochopení i rychlejší zvládnutí probíraného problému. Zařazení souhry s druhým nástrojem představovalo zpestření a obohacení výuky. Jejím prostřednictvím žáci nabývali, či si již upevňovali, své interpretační i kooperativní dovednosti. Ustálený průběh výuky a menší důraz na individuální potřeby žáků se však v dílčích případech projevoval nižším soustředěním. Časté uplatňování klasických metod nepředstavovalo nejefektivnější cestu k překonávání interpretačních úskalí, chyběla důslednější práce s výrazovými prostředky. Také výběr repertoáru jen ojediněle odrážel přání a představy žáků. Absence sebehodnocení připravovala učitele o významný nástroj umožňující práci s chybou. Rozdílné výsledky přinášela organizace kolektivních předmětů. V hudební nauce, kde bylo zařazeno činnostní učení a účinná aktivizace zájmu, byli žáci soustředění a s chutí plnili zadané úkoly. Méně vyváženě se naopak dařilo využít časový prostor u zcela smíšené skupiny s rozdílnými vzdělávacími potřebami. Také důraz na upevnění učiva před společným vystoupením souborové hry vedl k jednotvárnosti výuky a pasivní účasti žáků.

Vzdělávací proces v hodinách tance přispíval k rozvoji pohybových dovedností žáků, jejich hudebního, rytmického citění a prostorové orientace. Osobní zapojení pedagoga, názorné předvedení a pozitivní zpětná vazba vytvářely příznivou pracovní atmosféru a motivovaly žáky k aktivní účasti. Výuce však chyběla efektivní organizace s promyšleným střídáním jednotlivých fází, která by vedla k postupnému získávání povědomí žáků o relaxačních, kondičních či uvolňovacích technikách souvisejících s tanečním uměním. Úzce zaměřený výběr hudebního doprovodu bez využití klavírní korepetice ochuzoval vzdělávání o různorodé inspirativní prvky a emocionální podněty včetně těch vhodných k rozšiřování kulturních a historických souvislostí.

Výukové lekce ve výtvarném oboru jsou pravidelně obohacovány projektovými řadami, které žákům umožňují seznamovat se s rodným městem a jeho charakteristickými rysy, využívají přírodní témata, předměty každodenní potřeby, literární, hudební i výtvarné předlohy. Jejich cílem je pomoci žákům objevovat souvislosti mezi konkrétními jevy a jejich uměleckým zpracováním, rozvíjet fantazii a nacházet prostředky pro vyjádření svých představ. V průběhu výuky byl takto pojatý tematický celek vhodně využit, jeho motivační účinek se však podařilo zúročit jen dílčím způsobem. Důraz na výkladovou část úvodní hodiny byl příčinou postupného snížení zájmu žáků. K širšímu uplatnění samostatného úsudku a rozhodování o pojetí problému jim chyběl především pestrý výběr prostředků k výtvarnému vyjádření (různé druhy papíru, jeho barev a formátů, nabídka rozličných technik aj.), což ve výsledku vedlo k šablonovitému zpracování děl. Individuální přístup napomáhal k navození příznivého klimatu a zvyšoval sebedůvěru

žáků, průběžné seznamování s pracovním postupem přispívalo k upevnování jejich základních znalostí.

Pedagogický styl příznivě ovlivňuje atmosféru vzdělávacího procesu všech oborů. Méně se dosud při výuce daří uplatňovat vhodnou organizaci a pedagogické přístupy spojené s individuálním zacílením a respektováním rozdílných vzdělávacích potřeb žáků.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu k vzdělávacím programům

Zapojení do kulturního dění ve městech i okolních obcích škole napomáhá k uplatnění dosažených dovedností žáků, k rozvoji jejich smyslu pro týmovou práci a zodpovědnost. Prezentace výsledků při různých aktivitách (koncerty, oslavy svátků, výstavy, vítání občánků aj.) přispívá k rozšiřování jejich společenského rozhledu a posilování sounáležitosti s rodným místem a jeho občany. Pravidelnými příspěvky do periodik v Heřmanově Městci, Třemošnici a Ronově nad Doubravou škola informuje o svých aktivitách a pro nejmladší čtenáře vytváří komiks. V rámci kontaktů s ostatními školami organizuje hudební vystoupení (*O princezně Píšťalce* aj.), pozornost věnuje také nejstarším spoluobčanům. Účast zkušenějších žáků spolu s vyučujícími např. na festivalu *Babí léto* přispívá ke zhodnocení jejich poznatků a dovedností v praxi. Kromě pozitivní zpětné vazby, kterou škola získává díky těmto činnostem, zjišťuje výsledky vzdělávání standardními klasifikačními nástroji. Informace o úrovni dosažených dovedností a znalostí žáků čerpá z hodnocení každého z nich s respektem k jeho individuálním možnostem. Zákonní zástupci jsou s výsledky seznamování průběžně prostřednictvím žakovských knížek, osobním kontaktem s vyučujícími či při třídních koncertech. Škola se snaží o prohloubení vzájemných vztahů s rodiči, zve je do vyučování a vítá jejich spolupráci při organizaci akcí.

Dobrých výsledků škola dosahuje v oblasti sociálních dovedností žáků. S dospělými i mezi sebou komunikují otevřeně, dokáží respektovat názor druhého, chovají se k sobě přátelsky a ohleduplně. Většinou umí vyjádřit své postoje a přání, zapojit se do diskuse či aktivně spolupracovat s ostatními s cílem přispět ke zdárnému dokončení společného díla.

Žáci hudebního oboru se orientují v základních hudebních pojmech, grafickém záznamu díla, chápou elementární rytmické a melodické zákonitosti a používají je v praxi. Nižší povědomí naopak mají o autorech hraných přednesových děl i jejich zařazení do slohových období. Interpretace složitějších technických i rytmických útvarů je často limitována problémy v držení nástroje a postavení rukou. Výrazové a dynamické složce chybí větší rozpětí a logicky vyvážené rozložení frází. Samostatné pronikání do tajů hudebního světa je pouze ojedinělým jevem. Absence sebehodnocení vlastního výkonu se projevuje zejména v kvalitě domácí přípravy a schopnosti identifikovat příčinu problému v procvičovaném úseku skladby.

Průměrných výsledků dosahují žáci tanečního oboru. Zvládají základy současného tance, chápou podstatu jednotlivých prvků, propojují je do krokových variací a uplatňují v náročnějších choreografiích. Na dobré úrovni je jejich hudební cítění, dokáží vyjádřit charakter hudby, reagovat na rytmické rozdíly vybrané skladby. Orientují se v prostoru a úměrně svým dovednostem odhadují jeho možnosti. Nižší povědomí mají o relaxačních, kondičních či uvolňovacích technikách souvisejících s tanečním uměním.

Žáci výtvarného oboru znají podstatné vlastnosti užitého materiálu, zvládají základní činnosti související s jeho zpracováním, na přiměřené úrovni je jejich jemná motorika. Dokáží se soustředit a pracovat samostatně s dílčí individuální podporou, mají představu

o výsledku i kvalitě provedení. Méně aktivně uplatňují svou fantazii a představivost k osobitému ztvárnění daného problému.

Proces vzdělávání kultivuje osobnost žáků po stránce umělecké, vede je k pozitivnímu vztahu ke kultuře a rozvíjí jejich volní vlastnosti. K naplňování těchto záměrů školy přispívají účinné formy partnerství. Přiměřené základy svým žákům poskytuje v oblasti sociálních dovedností a výtvarného umění, méně dobrých výsledků se jí daří dosahovat v hudebním a tanečním oboru.

Závěry

a) Pozitivní inspekční zjištění:

- týmové zpracování a kvalita ŠVP ZUV, který je velmi dobrým předpokladem pro realizaci uměleckého vzdělávání,
- aktivní přístup pedagogického sboru k prezentaci školy a zapojení do kulturního života partnerských měst a obcí, což napomáhá k prohloubení vzájemných vztahů,
- příznivý pedagogický styl, který vytváří pozitivní atmosféru při vzdělávání,
- dobré materiální podmínky včetně nadstandardního vybavení výpočetní technikou, které svědčí o zájmu zřizovatele o umělecké vzdělávání.

b) Odstraněné nedostatky:

- školní matrika byla doplněna o část chybějících údajů o průběhu vzdělávání, nyní obsahuje úplné informace,
- konkretizován a doplněn byl školní řád, o jeho vydání a obsahu byli informováni zákonní zástupci žáků,
- výuka žákyně vzdělávané podle ŠVP ZUV neodpovídala počtu vyučovacích hodin stanovených v učebním plánu. Škola přijala vhodné opatření k nápravě.

c) Slabé stránky školy:

- minimální využívání evaluačních procesů směrem k průběhu a výsledkům vzdělávání, zaměření řízení školy pouze na některé oblasti jejího rozvoje,
- nižší znalost a uplatňování moderních pedagogických přístupů směřujících k respektování individuálních vzdělávacích potřeb žáků.

d) Návrhy na zlepšení stavu školy:

- zaměřit strategie řízení na kvalitu vzdělávání, rozpracovat hodnotící procesy ke všem oblastem, využívat zjištěné výsledky k identifikaci slabých míst a přijímat opatření k jejich minimalizaci,
- ve všech oborech aplikovat účinné pedagogické přístupy vedoucí k individualizaci a efektivní organizaci vzdělávání,
- ve výše uvedených oblastech prohlubovat potřebné profesní předpoklady pedagogů cíleným dalším vzděláváním, učitele bez kvalifikace vést k jejímu doplnění.

e) V uplynulém období došlo k postupné obměně pedagogického sboru, pozitivní je posun v úrovni materiálních podmínek. Priority školy však v uplynulém období méně důsledně směřovaly k žádoucímu zvyšování kvality vzdělávacího procesu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina školy ze dne 1. prosince 1998 včetně dodatku č. 1 a 2
2. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o zápisu změny v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. září 2012, čj. 40 080/2011-25
3. Výpis ze správního řízení o zápisu změny v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 9. září 2013, čj. MSMT-36394/2013
4. Jmenování do funkce ředitele základní umělecké školy s účinností od 1. srpna 2000
5. Potvrzení ve funkci ředitele základní umělecké školy ze dne 6. června 2012
6. Jmenování zástupce ředitele školy ze dne 1. dubna 2005
7. Školní matrika (přihlášky k základnímu uměleckému vzdělávání, katalogové listy všech oborů, protokoly o komisionálních zkouškách) - školní rok 2013/2014
8. Rozvrh hodin pro školní rok 2013/2014
9. Třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
10. Třídní knihy pro kolektivní výuku - školní rok 2012/2013 a 2013/2014
11. Výkazy třídních knih a Výkazy žáků a vyučovaných hodin - školní rok 2013/2014
12. Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání *Co Čech, to muzikant*, čj. 533/2012, platný od 1. září 2012
13. Školní řád s účinností od 1. září 2005 s aktualizací ke dni 7. březnu 2014
14. Organizační řád s účinností od 1. září 2005
15. Kniha úrazů vedená od 1. září 2010
16. Doklady o dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků
17. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ze dne 10. ledna 2010
18. Záznamy z jednání pedagogické rady ze dne 30. srpna 2011, 30. srpna 2012 a 29. srpna 2013
19. Hodnotící dokumentace školy - školní rok 2010/2011 až 2012/2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

(razítko)

Mgr. Ivana Bečková, školní inspektorka

Mgr. Ivana Bečková v. r.

Mgr. Jiří Bečka, odborník pro základní umělecké
vzdělávání

Mgr. Jiří Bečka v. r.

Ve Svitavách dne 24. března 2014

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

(razítko)

Ing. Václav Říha, ředitel školy

Ing. Václav Říha v. r.

V Heřmanově Městci dne 28. března 2014

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.